

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державна установа «Центральний методичний кабінет
підготовки молодших спеціалістів» МОЗ України

ПОГОДЖЕНО

Директор Державної установи

«Центральний методичний кабінет
підготовки молодших спеціалістів
МОЗ України»

Т.І. Чернишенко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Директора Департаменту
кадрової політики, освіти, науки
та запобігання корупції МОЗ
України

О.П. Волосовець

ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА ТА МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ПРОГРАМА

для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів

I—III рівнів акредитації за спеціальністю

5.12010101 «Лікувальна справа»

Київ
2011

ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА ТА МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Укладач:

А.М. Матвеев— викладач I категорії Вінницького медичного коледжу ім. Д.К. Заболотного.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії хірургічних дисциплін (протокол від 06 квітня 2011 р. № 9) та методичної ради Вінницького медичного коледжу 12 квітня 2011 р., протокол № 8.

Програму розглянуто і схвалено опорною цикловою комісією дисциплін хірургічного профілю на спільному засіданні 04 жовтня 2011 р., протокол № 1.

Рецензенти:

В.С. Тарасюк — канд. мед. наук, професор кафедри медицини катастроф Вінницького національного медичного університету ім.М.І. Пирогова
І.О. Третяк — начальник відділення профілатології 740-го регіонального санітарно-епідеміологічного загону, заслужений лікар України

© МОЗ України, 2011

© ВСВ “Медицина”, 2011

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальну програму з дисципліни “Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій” складено для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів I—III рівнів акредитації за спеціальністю 5.12010101 “Лікувальна справа” відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти — ОКХ і ОПП, затверджених МОН України і МОЗ України в 2011 р., та навчальних планів 2011 р.

Дисципліна “Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій” вивчається відповідно до Закону України “Про військовий обов’язок та військову службу”.

Актуальність вивчення цієї дисципліни зумовлена змінами, що відбулися внаслідок реорганізації і розбудови Збройних сил України, зміною поглядів на ведення бойових дій, застосування сучасних видів зброї, накопиченням досвіду роботи військово-медичної служби під час виникнення локальних воєнних конфліктів.

У локальних конфліктах, під час надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час важлива роль у своєчасному наданні медичної допомоги пораненим і хворим належить молодшому медичному персоналу.

Наскільки своєчасно, правильно й чітко буде надано першу медичну та долікарську (фельдшерську) допомогу, настільки кращими будуть шанси щодо збереження життя та успішного лікування поранених і хворих на подальших етапах медичної евакуації.

Усі питання військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій повинні вивчатися з урахуванням знань і практичних навичок, отриманих студентами з інших навчальних дисциплін, насамперед з анатомії та фізіології людини, хірургії, терапії, фармакології, гігієни, епідеміології та інфекційних хвороб.

Дисципліна “Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій” складається з лекцій, навчальної практики під керівництвом викладача і самостійної роботи студентів. На навчальній практиці особливу увагу необхідно приділяти питанням надання першої медичної допомоги пораненим та ураженим на полі бою та долікарської (фельдшерської) допомоги на медичному пункті батальйону (МПБ).

Після вивчення дисципліни **студенти повинні знати:**

- основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час;
- основи організації лікувально-евакуаційних заходів у військах;
- завдання та структуру організації Державної служби медицини катастроф;
- особливості та медико-тактичні характеристики різного виду аварій, стихійних лих;
- принципи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в системі Державної служби медицини катастроф, особливості організації лікувально-евакуаційних заходів в осередках масового ураження;
- принципи надання медичної допомоги постраждалим унаслідок аварій на радіаційно небезпечних об’єктах, одиниці виміру радіоактивності та йонізуючого випромінювання (дозиметричний контроль), клінічну класифікацію променевої хвороби;
- типові синдроми отруєнь та обсяг першої допомоги при ураженні сильнодіючими отруйними речовинами, антидоти та їх використання.

Студенти повинні вміти:

- надавати першу медичну і долікарську (фельдшерську) допомогу пораненим і ураженим в умовах бойової обстановки;
- організувати надання першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги пораненим і ураженим;
- організувати медичне забезпечення роти та батальйону в різних видах бойових дій;
- надавати першу медичну і долікарську допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час;
- користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, а також засобами індивідуального медичного захисту;
- надавати першу медичну допомогу в разі отруєння сильнодіючими отруйними речовинами;
- працювати в складі бригад і загонів екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження.

Студенти мають бути поінформовані про:

- умови діяльності медичної служби Збройних сил на випадок війни;
- екологічну обстановку на території України, регіону та можливі аварії й катастрофи;
- досвід роботи служби екстреної медичної допомоги під час ліквідації наслідків великомасштабних надзвичайних ситуацій різного походження.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекцій	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
	Частина I. Військово-медична підготовка				
	Розділ 1. Основи організації медичного забезпечення військ				
2	Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражуюча дія сучасної зброї та санітарні втрати	2	2	—	—
2	Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ	2	2	—	—
3	Організація надання першої медичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора роти	4	—	4	—
4	Організація надання долікарської (фельдшерської) допомоги пораненим і ураженим на медичному пункті батальйону (МПБ)	2	-	2	—
5	Медичне забезпечення механізованої роти і батальйону в оборонному та наступальному боях	2	2	—	—
	Розділ 2. Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час	4	—	2	2
	Розділ 3. Основи військово-польової хірургії				
6	Заходи першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при пораненнях та ураженнях	4	—	4	—
7	Травматичний шок. Синдром тривалого роздавлювання тканин. Термічні	4	—	2	2

	опіки. Обмороження				
	Розділ 4. Основи військово-польової терапії				
8	Завдання та зміст ВПТ. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження	4	—	2	2
9	Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами	4	—	2	2
	Розділ 5. Основи військової гігієни				
10	Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах	2	—	—	2
11	Гігієна розташування та пересування військ, особливості гігієни військово-службовців спеціальних родів військ	2	—	—	2
12	Гігієна харчування особового складу військ	2	—	2	—
13	Гігієна польового водопостачання	2	—	—	2
	Розділ 6. Основи військової епідеміології				
14	Завдання та основи протиепідемічного захисту військ	2	—	—	2
15	Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів, протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Санітарно-епідеміологічна розвідка	4	—	2	2
16	Протиепідемічний захист військ в умовах застосування ворогом бактеріологічної зброї	2	—	—	2
	Частина II. Медицина надзвичайних ситуацій				
	Розділ 7. Завдання та основи організації медичного забезпечення населення у надзвичайних ситуаціях				
17	Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф	3	2	1	1
18	Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях	3		1	1
	Розділ 8. Техногенні катастрофи				
19	Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф	4	—	2	2
20	Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика	5	—	3	2
21	Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження	5	—	3	2
	Розділ 9. Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих	3	1	—	2
	Розділ 10. Екстрена медична допомога при масових ураженнях в мирний та воєнний час. Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру	4	—	2	2
	Розділ 11. Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організація режимно-обмежувальних заходів в епідемічних осередках	6	—	6	
	Усього	81	9	40	32

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час.
2. Основи військово-польової хірургії.
3. Травматичний шок. Синдром тривалого роздавлювання тканин. Термічні опіки. Відмороження.
4. Основи військово-польової терапії.
5. Завдання та зміст ВПТ. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження.
6. Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами.
7. Основи військової гігієни.
8. Гігієна розташування та пересування військ, особливості гігієни військовослужбовців спеціальних родів військ.
9. Гігієна польового водопостачання військ.
10. Завдання та основи протиепідемічного захисту військ.
11. Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів, протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Санітарно-епідеміологічна розвідка.
12. Протиепідемічний захист військ в умовах застосування ворогом бактеріологічної зброї.
13. Організація захисту населення в надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф.
14. Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях.
15. Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф.
16. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика.
17. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження.
18. Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактична характеристика. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних та невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих.
19. Екстрена медична допомога при масових ураженнях у мирний і воєнний час. Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру.
20. Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організація режимно-обмежувальних заходів в епідемічних осередках.

ЗМІСТ

Частина I. Військо-медична підготовка

Розділ I. Основи організації медичного забезпечення військ

Тема 1. Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражуюча дія сучасної зброї та санітарних втрат

ЛЕКЦІЯ

Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час, їх зміст і значення.

Організаційна структура медичної служби Збройних сил України.

Поняття про загальні втрати особового складу військ. Визначення і класифікація санітарних втрат, їхня характеристика. Величина санітарних втрат, фактори, які впливають на їх розміри. Сучасна структура санітарних втрат, її залежність від зброї, яку використовує ворог. Коротка характеристика сучасної зброї. Вплив величини і структури санітарних втрат на організацію медичного забезпечення військ.

Тема 2. Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ

ЛЕКЦІЯ

Лікувально-евакуаційне забезпечення військ.

Головні етапи розвитку системи лікувально-евакуаційного забезпечення. Сутність сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення, її принципи.

Поняття про етап медичної евакуації, завдання, які він виконує, вимоги до розгортання та принципова схема його розгортання.

Види і обсяг медичної допомоги. Заходи щодо першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги.

Поняття про медичне сортування поранених і хворих на етапах медичної евакуації.

Поняття про медичну евакуацію. Особливості організації і проведення лікувально-евакуаційних заходів при ліквідації наслідків застосування ворогом засобів масового ураження. Роль молодшого медичного персоналу в проведенні лікувально-евакуаційних заходів у військах.

Тема 3. Організація надання першої медичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора роти

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Розшук поранених на полі бою. Способи наближення стрільців-санітарів та санітарного інструктора роти до поранених залежно від умов місцевості, погоди, часу доби та характеру бойової обстановки.

Надання першої медичної допомоги пораненим на полі бою. Роль самопомоги та взаємодопомоги в сучасному бою. Способи відтягування поранених і винесення їх з поля бою в укриття (гнізда поранених).

Позначення місць укриття та зосередження поранених.

Медико-тактична характеристика індивідуальних засобів медичного оснащення: аптечки індивідуальної, індивідуального протихімічного пакету, пакету перев'язувального індивідуального, засобу для знезараження води.

Медико-тактична характеристика сумки санітара, сумки медичної військової, лямки медичної носильної, лямки медичної спеціальної, шолома для поранених у голову, нош санітарних, нош іммобілізаційних вакуумних.

Медико-тактична характеристика групових засобів медичного захисту.

Практичні навички:

- наближення до поранених різними способами (короткою перебіжкою, перебіжкою в положенні пригнувшись, переповзанням рачкуючи, переповзанням по-пластунському та переповзанням на боці);
- гасіння палаючого обмундирування та запалювальних сумішей;
- відтягування поранених з поля бою в укриття на собі (на спині та на стегні);
- відтягування поранених в укриття за допомогою табельних засобів: на плащ-наметі;
- способи витягування поранених із бронетанкової техніки та інших місць їх перебування за допомогою лямки медичної спеціальної Ш-4;
- винесення поранених з поля бою одним санітаром на спині, на плечі, на руках перед собою;
- винесення поранених з поля бою одним санітаром за допомогою лямки медичної носильної (складеною кільцем і вісімоку);
- винесення поранених з поля бою двома санітарами: на руках, на плащ-наметі, за допомогою лямки медичної носильної, на санітарних та імпровізованих ношах;
- медико-тактична характеристика індивідуального медичного оснащення (АІ, ППІ, ППІ-8, ППІ-9, ППІ-10, таблетки для знезараження води);
- медико-тактична характеристика групового медичного оснащення (АВ, СС, СМВ);
- вміння користуватися:
 - шприц-тюбиком;
 - аптечкою індивідуальною (АІ-1);
 - ППІ;
 - ППІ-8, ППІ-9, ППІ-10;
 - таблетками для знезараження води;
 - аптечкою військовою (АВ);
 - трубкою дихальною (ТД-1);
 - сумкою санітара (СС);
 - сумкою медичною військовою (СМВ);
 - ношами санітарними;
 - ляшкою медичною носильною (Ш-1);
 - ляшкою медичною спеціальною (Ш-4);

Тема 4. Організація надання долікарської (фельдшерської) допомоги пораненим і ураженим на медичному пункті батальйону (МПБ)

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Завдання, склад і оснащення медичного пункту батальйону.

Обов'язки фельдшера батальйону — начальника медичного пункту батальйону.

Медико-тактична характеристика комплектів для надання долікарської (фельдшерської) медичної допомоги.

Практичні навички:

- накладання транспортної шини Дігерікса;
- накладання транспортних шин Крамера, фанерної і для підборіддя.
- проведення ШВЛ за допомогою апарату ДП-10.

Тема 5. Медичне забезпечення механізованої роти і батальйону в оборонному та наступальному боях

ЛЕКЦІЯ

Поняття про організаційну структуру Збройних сил України.

Військові підрозділи, частини, з'єднання та об'єднання Сухопутних військ ЗСУ.

Види загально-військового бою.

Умови діяльності медичної служби в оборонному бою.

Поняття про побудову оборони роти (ротний опорний пункт).

Організація роботи стрільців-санітарів взводів та санітарного інструктора роти з проведення заходів медичного забезпечення роти в оборонному бою. Призначення та організація роботи медичного поста роти (МПР).

Організаційна структура механізованого батальйону.

Поняття про побудову оборони механізованого батальйону.

Медичний пункт батальйону (МПБ): завдання, організаційна структура та оснащення. Організація роботи МПБ в оборонному бою. Організація евакуації поранених і хворих із рот та надання їм долікарської (фельдшерської) допомоги в МПБ.

Умови діяльності медичної служби в наступальному бою.

Поняття про бойовий порядок роти в наступальному бою.

Організація роботи стрільців-санітарів взводів та санітарного інструктора роти з проведення лікувально-евакуаційних заходів у ході наступального бою.

Організація медичного забезпечення механізованого батальйону в наступальному бою.

Поняття про бойовий порядок механізованого батальйону в наступі.

Розділ 2. Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Поняття про комплект медичного майна.

Загальна медико-тактична характеристика комплектів медичного майна для оснащення медичного пункту батальйону. Зберігання і оновлення медичного майна в комплектах.

Медико-тактична характеристика технічних засобів, рухомих медичних і санітарних установок, типового медичного устаткування, медичних наметів, які використовуються при розгортанні медичної роти механізованої бригади.

Практичні навички:

- користування:
 - комплектом фельдшерським (ПФ);
 - комплектом "Перев'язувальні засоби стерильні" (Б-1);
 - комплектом "Шини" (Б-2);
 - апаратом "Інгалятор кисневий портативний" (КІ-4);
 - апаратом "Апарат для штучної вентиляції легень портативний ручний типу ДП-10";
 - ношами санітарними;
 - ляжками медичними носильними;
 - ляжками медичними спеціальними (Ш-4);
 - шоломом для поранених у голову (ШП);
- техніка накладання транспортних шин:
 - Дітерікса;
 - Крамера;
 - фанерної;
 - підбірідної з головною пов'язкою.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Організація забезпечення медичним майном підрозділів медичної роти механізованої бригади в польових умовах.

Основні завдання медичної служби щодо забезпечення військ медичним майном і технікою у воєнний час. Принципи медичного постачання Збройних сил України.

Норми постачання медичного майна в воєнний час. Класифікація медичного майна.

Розділ 3. Основи військово-польової хірургії

Тема 6. Заходи першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при пораненнях та ураженнях

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Заходи першої медичної допомоги при пораненнях:

- витягування уражених з-під завалів, із сховищ, укриттів, води, бойової техніки;
- гасіння одягу, що горить чи тліє, запалювальних сумішей;
- уведення знеболювальних засобів з шприц-тюбика з індивідуальної аптечки;
- усунення асфіксії шляхом звільнення верхніх дихальних шляхів від слизу, крові, сторонніх тіл, надання відповідного положення тілу (у разі западання язика, блювання, значної носової кровотечі) і проведення штучної вентиляції легень (ШВЛ) способом рот до рота і рот до носа;
- тимчасове зупинення зовнішньої кровотечі;
- накладання асептичної пов'язки у разі відкритого пневмотораксу;
- іммобілізація ушкодженої кінцівки підручними засобами;
- надання протигазу під час перебування на зараженій місцевості;
- введення антидотів;
- часткове санітарне оброблення;
- застосування антибіотиків, протиблокованих засобів з індивідуальної аптечки.

Заходи долікарської (фельдшерської) допомоги при пораненнях і ураженнях: способи усунення явищ асфіксії; контроль за правильністю і доцільністю накладання джгута; показання для накладання і виправлення неправильно накладених пов'язок; показання для повторного введення знеболювальних засобів, антидотів та антибіотиків; способи поліпшення транспортної іммобілізації; показання для введення серцево-судинних та інших лікувальних засобів; способи зігрівання поранених і хворих.

Практичні навички:

- тимчасова зупинка зовнішньої кровотечі:
 - накладанням тугої пов'язки;
 - притискуванням артерії пальцями до кісткового виступу;
 - максимальним згинанням кінцівки;
 - накладанням джгута-закрутки;
 - накладанням гумового джгута;
- накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки та інших ділянок тіла;
- накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі;
- тимчасова іммобілізація кінцівок з використанням пов'язок і підручних засобів (імпровізованих шин);
- штучне дихання "з рота до рота", "з рота до носа" та за допомогою дихальної трубки ТД-1;
- проведення закритого масажу серця;
- контроль за накладеним джгутом;
- киснева інгаляція за допомогою інгаляторів КІ-4;
- штучна вентиляція легень за допомогою апарата ДП-10.

Тема 7. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Термічні опіки. Обмороження

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Перша медична допомога пораненим у стані травматичного шоку. Зміст протишокових заходів у МПБ.

Клініка в різні періоди синдрому. Заходи першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги.

Класифікація опіків за глибиною ураження. Патогенез і клініка опікової хвороби. Методи визначення площі опіків у польових умовах.

Візуальне визначення ступеня опіку. Визначення площі опіку за правилом дев'яток (Уоллеса) та правилом долони (Глумова).

Заходи щодо першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при опіках.

Обмороження. Заходи першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при обмороженнях.

Практичні навички:

- визначення ступеня тяжкості травматичного шоку;
- заходи невідкладної допомоги при травматичному шоку;
- визначення площі опіків;
- введення знеболювальних препаратів;
- накладання асептичних пов'язок на опікову поверхню;
- вирішення завдань щодо надання долікарської (фельдшерської) допомоги при розвитку травматичного шоку, термічних опіках, синдрому тривалого здавлювання тканин, обмороженнях.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Причини і частота виникнення травматичного шоку в умовах сучасної війни.

Визначення, етіологія й патогенез синдрому тривалого здавлювання тканин.

Причини і частота термічних опіків у сучасній війні. Особливості опіків унаслідок дії ядерної зброї та запалювальних сумішей.

Розділ 4. Основи військово-польової терапії

Тема 8. Завдання та зміст ВПТ. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Клінічна класифікація гострої променевої хвороби (ГПХ). Клінічна картина ГПХ 1, 2, 3 та 4 ступенів.

Рання діагностика ГПХ. Перша медична та долікарська (фельдшерська) допомога ураженим. Комбіновані радіаційні ураження. Особливості патогенезу й клініки. Медичне сортування потерпілих із радіаційними ураженнями. Діагностика. Обсяг допомоги на етапах медичної евакуації.

Практичні навички:

- надання протигазу і ШР на пораненого у голову в осередку ураження;
- проведення дозиметричного контролю за рівнем опромінення особового складу;

- використання протирадіаційних засобів з АІ-І;
- проведення часткового санітарного оброблення;
- вирішення ситуаційних завдань.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Поняття про військово-польову терапію (ВПТ). Завдання та зміст ВПТ.

Характеристика ядерної зброї. Уражаючі фактори ядерної зброї. Характеристика можливих санітарних втрат. Стисла характеристика біологічної дії іонізуючого випромінювання. Основи патогенезу променевої хвороби

Тема 9. Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Клінічна картина уражень різними типами отруйних речовин. Надання першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги ураженим.

Практичні навички:

- введення антитоду за допомогою шприц-тюбика;
- надання протигазу і шолому для поранених у голову на пораненого в зараженій зоні;
- проведення часткового санітарного оброблення за допомогою ППП-8, ППП-9, ППП-10;
- киснева інгаляція за допомогою інгалятора КІ-4;
- вирішення ситуаційних завдань з діагностики уражень отруйними речовинами та надання першої медичної й долікарської (фельдшерської) допомоги ураженим.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Історія виникнення хімічної зброї. Класифікація бойових отруйних речовин.

Характеристика бойових отруйних речовин:

- нерво-паралітичної дії;
- шкірноаривної дії;
- загальноотруйної дії;
- задущливий дії;
- психотоміметичної дії.

Розділ 5. Основи військової гігієни

Тема 10. Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах

САМОСТІЙНА РОБОТА

Особливості бойової обстановки та військової діяльності, що впливають на стан здоров'я особового складу військ. Загальні уявлення про розташування військ на бойових позиціях, умови життя, побуту та бойової діяльності військ. Поняття про санітарно-гігієнічні заходи, їх значення в збереженні здоров'я військовослужбовців і підтриманні боєздатності військ. Перелік санітарно-гігієнічних заходів, що проводяться силами військової медичної служби, організація їх виконання. Роль молодшого медичного персоналу в організації та проведенні санітарно-гігієнічних заходів у роті та батальйоні.

Тема 11. Гігієна розташування та пересування військ, особливості гігієни військовослужбовців спеціальних родів військ

САМОСТІЙНА РОБОТА

Санітарно-гігієнічні вимоги до території та населених пунктів, призначених для розташування особового складу.

Санітарно-гігієнічні вимоги до пересування військ пішки, автомобільним, залізничним і водним транспортом.

Гігієна праці військовослужбовців в авіаційних, бронетанкових і радіотехнічних частинах.

Тема 12. Гігієна харчування особового складу військ

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Основні принципи раціонального харчування. Правила зберігання і транспортування продовольства. Санітарно-гігієнічні вимоги до приготування їжі. Медичний контроль за харчуванням. Санітарний контроль за об'єктами харчування. Медичний контроль за станом здоров'я працівників об'єктів харчування. Особливості організації харчування в польових умовах. Польовий пункт харчування.

Практичні навички:

- взяття проби готової їжі для лабораторного обстеження і оформлення супроводжувальних документів;
- взяття матеріалів для виявлення збудників кишкових і тифо-паратифозних інфекцій.

Тема 13. Гігієна польового водопостачання

САМОСТІЙНА РОБОТА

Організація польового водопостачання: розвідка, добування та очищення води. Вимоги до якості води. Очищення та знезараження води в польових умовах.

Розділ 6. Основи військової епідеміології

Тема 14. Завдання та основи протиепідемічного захисту військ

САМОСТІЙНА РОБОТА

Головні причини виникнення та поширення епідемічних захворювань у військах під час війни.

Бактеріологічна зброя, можливості її використання в сучасній війні та підвищення небезпеки виникнення епідемічних захворювань у військах.

Протиепідемічний захист військ і його головне завдання. Система протиепідемічних заходів. Основні заходи протиепідемічного захисту військ. Протиепідемічний захист військ на етапах медичної евакуації.

Обов'язки молодшого медичного персоналу щодо контролю за санітарно-епідемічним станом військової частини та її підрозділів.

Тема 15. Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів, протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Санітарно-епідеміологічна розвідка

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Особливості організації лікувально-евакуаційних заходів в умовах застосування ворогом бактеріологічної (біологічної) зброї.

Заходи щодо запобігання поширенню інфекційних захворювань у військах після застосування ворогом бактеріологічної зброї.

Санітарно-епідеміологічна розвідка.

Завдання санітарно-епідеміологічної розвідки, методи її проведення. Звіт і складання картки санепідрозвідника.

Практичні навички:

- санітарно-епідеміологічна розвідка населеного пункту;
- опитування населення;
- визначення санітарно-технічного стану житлового фонду і джерел водопостачання;
- звіт і складання картки санепідрозвідника.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Загальні відомості щодо структури й функцій санітарно-епідеміологічних закладів [санітарно-епідеміологічні лабораторії (СЕЛ) та загони (СЕЗ) гарнізону, оперативного командування, військовий польовий інфекційний госпіталь]. Завдання санітарно-контрольного пункту (СКП).

Суть протиепідемічного режиму роботи медичних підрозділів, частин і закладів, його складові частини.

Тема 16. Протиепідемічний захист військ в умовах застосування ворогом бактеріологічної зброї

САМОСТІЙНА РОБОТА

Загальні відомості про бактеріологічну (біологічну) зброю та її уражаючі чинники, специфічні особливості, можливі способи застосування, найімовірніші види збудників.

Заходи протиепідемічного захисту. Роль і місце медичної служби військової частини у виконанні завдань бактеріологічної розвідки. Загальні відомості про неспецифічну та специфічну індикацію бактеріологічної (біологічної) зброї.

Заходи щодо запобігання поширенню інфекційних захворювань у військах після застосування бактеріологічної зброї ворогом.

Особливості режимно-обмежувальних заходів в осередках зараження бактеріальними засобами.

Загальні відомості про завдання і зміст обсервації та карантину у військових частинах і закладах.

Частина II. Медицина надзвичайних ситуацій

Розділ 7. Завдання та основи організації медичного забезпечення населення у надзвичайних ситуаціях

Тема 17. Організація захисту населення в надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф

ЛЕКЦІЯ

Завдання та організація Державної служби медицини катастроф (ДСМК). Заклади та формування ДСМК. Закон України "Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру", його основні положення.

Основна мета та організаційні основи лікувально-евакуаційного забезпечення в системі Державної служби медицини катастроф. Суть системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайний період. Умови реалізації сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях (НС).

Робота бригад і загонів екстреної медичної допомоги, інших медичних формувань у районах масового ураження людей. Особливості роботи молодшого медичного персоналу в екстремальних умовах.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях: способи розшуку, укладання, перенесення та доставляння потерпілих до транспорту.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Історія виникнення медицини надзвичайних ситуацій. Заклади державної служби медицини катастроф.

Тема 18. Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Медичне сортування та медична евакуація.

Види медичної допомоги, основні вимоги до них та їх обсяг: перша медична допомога, долікарська допомога, перша лікарська допомога, кваліфікована медична допомога, спеціалізована медична допомога.

Особливості надання догоспітальних видів медичної допомоги дітям.

Практичні навички:

- правила укладання та перенесення потерпілих до евакуаційного транспорту;
- способи евакуації потерпілих;
- методи штучного дихання і непрямого масажу серця;
- профілактика травматичного шоку;
- тимчасове зупинення зовнішньої кровотечі;
- накладання асептичної пов'язки на рани та опікові поверхні;
- знерухомлення ушкодженої кінцівки підручними засобами;
- усунення явищ асфіксії (туалет ротової порожнини, носоглотки, за потреби — введення повітропроводів, ШВЛ, інгаляція киснем);
- промивання шлунка за допомогою зонда в разі потрапляння отруйних речовин, застосування адсорбентів;
- часткове санітарне оброблення потерпілих.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Основна мета та організаційні основи лікувально-евакуаційного забезпечення в системі Державної служби медицини катастроф. Суть системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайний період. Умови реалізації сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях (НС).

Розділ 8. Техногенні катастрофи

Тема 19. Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Лікувально-евакуаційне забезпечення та види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях техногенного походження. Медичне забезпечення особового складу рятувальних загонів. Робота фельдшера в складі загонів і бригад екстреної медичної допомоги в районах транспортних катастроф.

Заходи першої медичної та долікарської допомоги в ході рятувальних робіт в разі травм, кровотеч, термічних опіків.

Особливості надання медичної допомоги в разі переохолодження, перегрівання та комбінованих уражень.

Практичні навички:

- порядок первинного огляду потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах;
- первинне медичне оцінювання характеру ушкодження та тяжкості загального стану потерпілих;
- накладання пов'язок за різних видів ушкоджень;
- проведення іммобілізації ушкоджених кінцівок табельними засобами;
- контроль за правильністю та доцільністю накладання джгута;
- введення засобів профілактики шоку, серцево-судинних та інших засобів за показаннями;
- введення знеболювальних.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Лікувально-евакуаційне забезпечення та види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях техногенного походження. Медичне забезпечення особового складу рятувальних загонів.

Тема 20. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Характеристика чинників радіаційної небезпеки на різних етапах радіаційної аварії. Основні шляхи та медичні наслідки їхнього впливу на людину.

Нормування радіаційної безпеки. Радіаційний контроль в умовах радіаційної аварії. Прилади дозиметричного контролю та правила роботи з ними.

Заходи та засоби захисту населення під час радіаційних аварій (колективні та індивідуальні).

Основні принципи надання медичної допомоги персоналу, який потерпів під час аварій на АЕС.

Практичні навички:

- використання індивідуальних засобів медичного захисту (АІ-2) в період первинної реакції на опромінення;
- надання протигазів, респіраторів та ватно-марлевих пов'язок на уражених;
- проведення заходів медичної евакуації до колективних засобів захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів);
- проведення часткового спеціального оброблення уражених, дезактивації об'єктів навколишнього середовища;
- проведення медичного сортування при масових санітарних втратах;
- проведення заходів першої та долікарської медичної допомоги при комбінованих ураженнях;

САМОСТІЙНА РОБОТА

Характеристика чинників радіаційної небезпеки на різних етапах радіаційної аварії. Основні шляхи та медичні наслідки їхнього впливу на людину.

Тема 21. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Основні принципи і методи лікування гострих отруєнь СДОР. Основні симптоми отруєнь, перша медична і долікарська допомога при отруєннях СДОР: аміаком, оксидом вуглецю, хлором, сірководнем тощо.

Заходи та засоби захисту (індивідуальні та колективні) при аваріях з викидом СДОР.

Робота фельдшера в складі бригад екстреної медичної допомоги в осередку хімічного ураження.

Техніка безпеки особового складу бригад екстреної допомоги під час ліквідації осередків хімічного ураження та їхніх наслідків.

Прилади хімічної розвідки та правила роботи з ними.

Практичні навички:

- правила застосування індивідуальних засобів захисту органів дихання і шкіри;

- проведення дегазації, часткового санітарного оброблення відкритих ділянок тіла та одягу за допомогою індивідуального протихімічного пакета;
- використання приладів хімічної розвідки й оцінювання хімічного забруднення осередка;
- визначення за ознаками і симптомами отруйних речовин, що можуть спричинити отруєння;
- надання медичної допомоги при отруєнні хлором, аміаком, сірководнем, чадним газом та іншими речовинами, введення антидотів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

- загальні принципи лікування гострих отруєнь;
- характеристика деяких СДОР, що спостерігаються найчастіше, симптоми отруєння;
- основні принципи надання догоспітальних видів медичної допомоги.

Розділ 9. Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих

ЛЕКЦІЯ

Загальні причини виникнення і класифікація стихійних лих. Медико-тактична характеристика атмосферних, гідросферних та літосферних природних небезпек: можливий характер патологій, санітарно-гігієнічний та епідеміологічний стан територій, наявність лікувально-профілактичних заходів, шляхів евакуації.

Правила поведінки населення та заходи безпеки під час виконання робіт щодо ліквідації наслідків природних катастроф (землетруси, повені, урагани тощо). Основні заходи під час ліквідації наслідків природних катастроф.

Організація і проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт в осередку стихійного лиха. Медичне забезпечення та функціональні формування екстреної медичної допомоги при наданні медичної допомоги, евакуації та розосереджуванні населення.

Особливості роботи фельдшера в складі рятувальних бригад під час катастроф природного походження. Основні положення Єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні техногенні і природні ситуації.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Загальні причини виникнення і класифікація стихійних лих. Медико-тактична характеристика атмосферних, гідросферних та літосферних природних небезпек: можливий характер патологій, санітарно-гігієнічний та епідеміологічний стан територій, наявність лікувально-профілактичних заходів, шляхів евакуації.

Розділ 10. Екстрена медична допомога при масових ураженнях в мирний та воєнний час. Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Перша медична та долікарська допомога при кровотечах, переломах, пораненнях, та інших травмах.

Перша медична та долікарська допомога при забитті, контузіїх і синдромі тривалого роздавлювання. Перша медична та долікарська допомога при травматичному шоку.

Перша медична та долікарська допомога при опіках і обмороженнях.

Надання допомоги при електротравмі.

Перша медична та долікарська допомога при утопленні.

Основні принципи і способи захисту населення: колективні та індивідуальні.

Індивідуальні засоби захисту населення — засоби захисту органів дихання (протигази, респіратори, ватно-марлеві пов'язки) та засоби захисту шкіри.

Засоби індивідуального медичного захисту (аптечка індивідуальна, протихімічний та перев'язувальний пакети).

Практичні навички:

- надання засобів захисту органів дихання на потепілого;
- проведення непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень;
- визначення виду кровотечі та застосування різних способів її зупинення;
- звільнення потерпілих від дії електричного струму, вогню та завалів;
- застосування медичних засобів аптечки індивідуально відповідно до виду ураження;
- проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо дій у разі загрози чи виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- надання першої медичної та долікарської допомоги потопаючим.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру.

Колективні засоби захисту — сховища, протирадіаційні укриття тощо.

Розділ 11. Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організація режимно-обмежувальних заходів в епідемічних осередках

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Санітарно-епідеміологічна розвідка, оцінювання епідемічної обстановки в осередку надзвичайної ситуації, медичне обстеження, виявлення інфекційних захворювань, локалізація і ліквідація осередків інфекції.

Організація харчування, водопостачання та комунального обслуговування населення в разі загрози або виникнення надзвичайної ситуації біологічного походження.

Організація екстреної профілактики та імунпрофілактики інфекцій серед населення в епідемічних осередках.

Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи в осередках катастроф: ізоляція хворих, медичне спостереження за контактними, дезінфекція, дезінсекція та дератизація тощо.

Практичні навички:

- проведення санітарно-епідеміологічної розвідки осередку бактеріологічного ураження та оцінювання її результатів;
- проведення відбору проб води для бактеріологічного та фізико-хімічного дослідження;
- проведення відбору проб продуктів харчування для дослідження;
- приготування дезінфекційних розчинів та проведення дезінфекції об'єктів навколишнього середовища;
- проведення заходів загальної та спеціальної екстреної профілактики населення.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- Наближення до поранених на полі бою різними способами.
- Відтягування поранених з поля бою.
- Винесення поранених з поля бою одним санітаром за допомогою лямки медичної носильної.
- Винесення поранених з поля бою двома санітарами на руках та за допомогою нош і лямки медичної носильної.
- Зупинка артеріальної кровотечі методом пальцевого притискання артерії.
- Припинення артеріальної кровотечі методом закручення вузла або палички.
- Зупинка кровотечі максимальним згинанням кінцівки.
- Припинення артеріальної кровотечі методом накладання гумового джгута.
- Контроль за накладенням джгута.
- Припинення артеріальної кровотечі за допомогою поясного ремня.
- Зупинка кровотечі накладанням стисної пов'язки.
- Накладання першого закріплювального туру бинта.
- Накладання останнього фіксувального туру бинта.
- Накладання пов'язки на голову:
 - колової; — на одне око (монокулярної); — виготовлення праці;
 - зворотної; — на обидва ока (біокулярної); — працюючої на ніс;
 - "чепець"; — на одне вухо ("неаполітанська шапка"); — працюючої на підборіддя;
 - хрестоподібної на потилицю; — "вуздечка"; — "шапка Гіппократа".
- Накладання пов'язок на кінцівки:
 - колової; — хрестоподібної на променево-зап'ястковий та гомілково-стопний суглоби;
 - спіральної; — черепашчачої;
 - повзучої; — колосоподібної на плечовий суглоб.
 - "лицарська рукавичка";
 - зворотної на кисть;
- Накладання пов'язки на тулуб:
 - Дезо;
 - хрестоподібної на плечові суглоби; — на одну грудну залозу; — на обидві грудні залози;

- Вельпо;
- 17. Накладання косинки медичної. — Накладання пов'язки за допомогою ППІ; — оклюзійної.
- 18. Імобілізація підручними засобами при переломі:
 - передпліччя і плеча; — стегна;
 - кісток кисті; — гомілки і стопи;
- 19. Накладання транспортної шини Крамера при переломі:
 - передпліччя; — однієї з кісток гомілки;
 - плеча; — двох кісток гомілки.
- 20. Накладання транспортної шини Дітерікса.
- 21. Проведення транспортної імобілізації при переломі ключиці.
- 22. Проведення транспортної імобілізації при ушкодженні кісток таза, хребта.
- 23. Проведення транспортної імобілізації при черепно-мозковій травмі.
- 24. Невідкладна допомога при травматичному шоку.
- 25. Візуальне визначення ступеня опіку.
- 26. Визначення площі опіку за правилом дев'яток.
- 27. Невідкладна допомога при опіках.
- 28. Невідкладна допомога при синдромі тривалого роздавлювання.
- 29. Невідкладна допомога при утопленні.
- 30. Невідкладна допомога при ураженні електричним струмом.
- 31. Проведення штучного дихання способами "з рота до рота" та "з рота до ніса".
- 32. Проведення непрямого масажу серця.
- 33. Проведення ШВЛ за допомогою дихальної трубки.
- 34. Проведення ШВЛ за допомогою апарата ДП-10 на фантомі.
- 35. Надягання протигаза на потерпілого.
- 36. Подача кисню за допомогою інгаляторів КІ-3М, КІ-4.
- 37. Проведення ШВЛ у зараженій зоні за допомогою апарата ДП-10.
- 38. Застосування аптечки індивідуальної.
- 39. Проведення часткової спеціального оброблення за допомогою індивідуального протихімічного пакета.
- 40. Уведення антидоту за допомогою шприца-тюбика.
- 41. Прилади дозиметричного контролю і правила роботи з ними.
- 42. Прилади хімічної розвідки і правила роботи з ними.
- 43. Правила надягання захисного костюма.
- 44. Правила надягання протигаза.
- 45. Проведення медичного сортування потерпілих.
- 46. Надання допомоги при ураженні хлором.
- 47. Надання допомоги при ураженні аміаком.
- 48. Надання допомоги при ураженні чадним газом.
- 49. Проведення заходів загальної екстреної профілактики.
- 50. Проведення заходів спеціальної екстреної профілактики.
- 51. Заходи профілактики внутрішнього опромінення.
- 52. Проведення заходів йодної профілактики.
- 53. Відбір проб води для фізико-хімічного та бактеріологічного дослідження.
- 54. Відбір проб продуктів харчування для дослідження.
- 55. Проведення заходів дезактивації.
- 56. Приготування дезінфекційних розчинів.
- 57. Проведення дезінфекції епідемічного осередку.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Способи наближення до поранених на полі бою.
2. Способи відтягування поранених і винесення їх з поля бою в укриття.
3. Способи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі на полі бою.
4. Способи накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки.
5. Способи накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі.
6. Тимчасова імобілізація кінцівок з використанням пов'язок і підручних засобів.
7. Способи штучної вентиляції легенів.
8. Завдання МПБ в оборонному і наступальному боях.
9. Особовий склад і оснащення МПБ.
10. Організація роботи МПБ в оборонному та наступальному боях.
11. Перелік заходів долікарської (фельдшерської) допомоги.
12. Контроль за накладаним джгутом.
13. Інгаляція кисню за допомогою інгаляторів КТ-3М, КІ-4.
14. Штучна вентиляція легенів за допомогою апарата ДП-10.
15. Транспортна імобілізація за допомогою шини Дітерікса.
16. Транспортна імобілізація за допомогою шини Крамера.
17. Транспортна імобілізація за допомогою фанерної шини.
18. Транспортна імобілізація за допомогою підборідної праці з пов'язкою головної.
19. Патогенез травматичного шоку.
20. Клінічні ознаки шоку.
21. Зміст заходів першої медичної допомоги при травматичному шоку на полі бою.
22. Зміст протишокових заходів на МПБ.
23. Основні патогенетичні чинники синдрому тривалого роздавлювання тканин (СТРТ).
24. Зміст заходів першої медичної допомоги при СТРТ.
25. Зміст заходів долікарської (фельдшерської) допомоги при СТРТ.
26. Характеристика термічних опіків за глибиною ураження.
27. Польові методи визначення площі термічних опіків.
28. Патогенез опікової хвороби.
29. Особливості термічних опіків від запалювальних сумішей.
30. Перша медична допомога при термічних опіках.
31. Долікарська (фельдшерська) допомога при термічних опіках.
32. Механізм розвитку променевих уражень.
33. Види радіаційних уражень.
34. Клінічна характеристика гострої променевої хвороби.
35. Перша медична допомога при первинній променевої реакції.
36. Долікарська (фельдшерська) допомога при первинній променевої реакції.
37. Класифікація бойових отруйних речовин (ОР).
38. Клінічна картина ураження ФОР.
39. Клінічна картина ураження ОР шкірнонаривної дії.
40. Клінічна картина ураження ОР загальноотруйної дії.
41. Клінічна картина ураження ОР задушливої дії.
42. Перша медична допомога при ураженнях ФОР.
43. Перша медична допомога при ураженнях ОР шкірно-наривної дії.
44. Перша медична допомога при ураженнях ОР загальнотоксичної дії.
45. Перша медична допомога при ураженнях ОР задушливої дії.
46. Організація і завдання Державної служби медицини катастроф (ДСМК).
47. Заклади і формування ДСМК.
48. Принципи лікувально-евакуаційного забезпечення в системі ДСМК.
49. Основна мета й організаційні основи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в системі ДСМК.
50. Медичне сортування потерпілих, види, мета.
51. Медична евакуація потерпілих.
52. Основні визначення та поняття надзвичайної ситуації.
53. Класифікація надзвичайних ситуацій.
54. Основні уражувальні чинники катастроф.
55. Транспортні катастрофи, їхня медико-тактична характеристика.
56. Катастрофи на морському та річковому транспорті, причини, прогнозування санітарних втрат, можливі види уражень.
57. Авіаційні катастрофи, причини, прогнозування санітарних втрат, можливі види уражень.
58. Катастрофи на залізничному транспорті, причини, прогнозування санітарних втрат, можливі види уражень.
59. Дорожньо-транспортні випадки, причини, можливі види уражень.
60. Види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.
61. Зміст і обсяг першої медичної допомоги.
62. Зміст і обсяг долікарської медичної допомоги.

63. Характеристика радіаційних аварій.
64. Фізичні основи радіації.
65. Одиниці вимірювання іонізуючого випромінювання.
66. Біологічна дія іонізуючого випромінювання.
67. Колективні засоби захисту населення від дії чинників радіаційного, хімічного та бактеріологічного ураження.
68. Засоби індивідуального захисту органів дихання.
69. Види протигазів, правила надягання.
70. Засоби індивідуального захисту шкіри.
71. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин (СДОР), симптоми отруєння.
72. Санітарно-хімічна розвідка.
73. Прилади хімічної розвідки, правила користування.
74. СДОР, що найчастіше трапляються, симптоми отруєння, перша медична допомога.
75. Медичні засоби захисту при радіаційному, хімічному та бактеріологічному ураженні.
76. Причини виникнення і класифікація стихійних лих.
77. Медико-тактична характеристика атмосферних стихійних лих.
78. Медико-тактична характеристика гідросферних стихійних лих.
79. Медико-тактична характеристика літосферних стихійних лих.
80. Правила поведінки населення під час землетрусів.
81. Правила поведінки населення під час повені.
82. Правила поведінки населення під час атмосферних стихійних лих.
83. Кровотеча, види, способи її зупинки.
84. Перша медична допомога при переломах, забитті.
85. Перша медична допомога при опіках.
86. Перша медична допомога при обмороженнях.
87. Надання медичної допомоги при втопленні.
88. Перша медична допомога при ураженні електричним струмом.
89. Особливо небезпечні інфекції (ОНИ), особливості епідемічного процесу.
90. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи при ОНИ.
91. Санітарно-епідемічна розвідка, мета, оцінювання результатів.
92. Організація харчування, водопостачання і комунального обслуговування при епідемічних небезпеках.
93. Санітарно-гігієнічні заходи та протиепідемічні заходи в епідемічних осередках.
94. Дезінфекція, види, засоби.
95. Організація загальної і спеціальної екстреної профілактики.
96. Режимно-обмежувальні заходи в епідемічних осередках (карантин, обсервація).

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Способи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі на полі бою. Контроль за накладеним джгутом.
2. Способи накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки.
3. Способи накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі.
4. Перелік заходів долікарської (фельдшерської) допомоги.
5. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Дігерікса.
6. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Крамера.
7. Транспортна іммобілізація за допомогою підборідної пращі з головною пов'язкою.
8. Зміст заходів першої медичної допомоги при травматичному шоку на полі бою.
9. Зміст заходів долікарської (фельдшерської) допомоги при СТРТ.
10. Перша медична допомога при термичних опіках.
11. Долікарська (фельдшерська) допомога при термичних опіках.
12. Перша медична допомога при первинній променевої реакції.
13. Долікарська (фельдшерська) допомога при первинній променевої реакції.
14. Клінічна картина ураження ФОР.
15. Перша медична допомога при ураженнях ФОР.
16. Заклади і формування ДСМК.
17. Медичне сортування потерпілих, види, мета.
18. Медична евакуація потерпілих.
19. Класифікація надзвичайних ситуацій.
20. Транспортні катастрофи, їхня медико-тактична характеристика.
21. Дорожньо-транспортні випадки, причини, можливі види уражень.
22. Види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.
23. Зміст і обсяг першої медичної допомоги.
24. Зміст і обсяг долікарської медичної допомоги.
25. Колективні засоби захисту населення від дії чинників радіаційного, хімічного та бактеріологічного ураження.
26. Засоби індивідуального захисту органів дихання.
27. СДОР, що найчастіше трапляються, симптоми отруєння, перша медична допомога.
28. Медичні засоби захисту при радіаційному, хімічному та бактеріологічному ураженні.
29. Кровотечі, види, способи зупинки.
30. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи при ОНИ.
31. Санітарно-епідемічна розвідка, мета, оцінювання результатів.
32. Дезінфекція, види, засоби.
33. Режимно-обмежувальні заходи в епідемічних осередках (карантин, обсервація).

ЛІТЕРАТУРА

Основна

Безпека життєдіяльності: Навч. посібник / Я.І. Бедрій, В.С. Джигирей та ін. — Львів, 1997. — 275 с.

Вандышев А.Р. Медицина катастроф. — Ростов н/Д: Феникс, 2002. — 384 с.

362 с. *Військова токсикологія, радіологія і медичний захист:* Підручник / За ред. Скалецького Ю.М., Мисули І.Р. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. — 362 с.

Військово-медична підготовка / П.І. Сидоренко та ін. — К.: Медицина, 2008. — 432 с.

Військово-медична підготовка / Т.М. Гут. — К.: Медицина, 2010. — 304 с.

Кочін І.В. Медицина катастроф. — К.: Здоров'я, 2002. — 348 с.

Закон України “Про захист населення і територій у надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру”, 2006 р.

Військова токсикологія, радіологія та медичний захист / М.І. Барасій, І.Ю. Худецький, Ю.С. Балабан та ін. / За ред. Ю.М. Скалецького, І.Р. Мисули. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. — 362 с.

Медична служба механізованої (танкової) бригади: Навч. посібник / В.В. Вороненко, М.І. Бадюк, В.М. Гулько та ін. — К.: УВМА, 2004. — 107 с.

430 с. *Організація медичного забезпечення військ /* М.І. Бадюк, Ф.М. Левченко, В.П. Токарчук та ін. / За ред. В.В. Паська. — К.: МП “Леся”, 2005. — 430 с.

Пашко К.О., Герасимів І.М. Військово-медична підготовка. — Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. — 324 с.

Додаткова

Буянов В.М., Нестеренко Ю.А. Хирургія. — М.: Медицина, 1990.

Кочін І.В., Черняков Г.А., Сидоренко П.И. Научные основы эпидемиологии катастроф. — Запорожье, 2004.